

صلى الله عليه وسلم

معاونت پژوهش و فن آوری

به نام خدا

نشر اخلاق پژوهش

بیاری از خداوند سبحان و اعتقاد بر این که عالم محضر خداست و همواره ناظر بر اعمال انسان و به منظور پاس داشتن مقام بلند دانش و پژوهش و نظریه اهمیت جایگاه دانشگاه در اعتلای فرهنگ و تمدن بشری، مادران و دانشجویان و اعضاء هیئت علمی و احداثی دانشگاه آزاد اسلامی متعهد می گردیم اصول زیر را در انجام فعالیت های پژوهشی مد نظر قرار داده و از آن تخطی

نکنیم:

- ۱- اصل حقیقت جویی: تلاش در راستای پی جویی حقیقت و وفاداری به آن و دوری از هرگونه پنهان سازی حقیقت.
- ۲- اصل رعایت حقوق: التزام به رعایت کامل حقوق پژوهشگران و پژوهشگران (انسان، حیوان و نبات) و سایر صاحبان حق.
- ۳- اصل مالکیت مادی و معنوی: تعهد به رعایت کامل حقوق مادی و معنوی دانشگاه و کلیه همکاران پژوهش.
- ۴- اصل منافع ملی: تعهد به رعایت مصالح ملی و در نظر داشتن پیشبرد و توسعه کشور در کلیه مراحل پژوهش.
- ۵- اصل رعایت انصاف و امانت: تعهد به اجتناب از هرگونه جانب داری غیر علمی و حفاظت از اموال، تجهیزات و منابع در اختیار.
- ۶- اصل رازداری: تعهد به صیانت از اسرار و اطلاعات محرمانه افراد، سازمان ها و کشور و کلیه افراد و نهاد های مرتبط با تحقیق.
- ۷- اصل احترام: تعهد به رعایت حریم ها و حرمت ها در انجام تحقیقات و رعایت جانب تقد و خودداری از هرگونه حرمت شکنی.
- ۸- اصل ترویج: تعهد به رواج دانش و اشاعه نتایج تحقیقات و انتقال آن به همکاران علمی و دانشجویان به غیر از مواردی که منع قانونی دارد.
- ۹- اصل برانگیختن: التزام به برانگیختن جویی از هرگونه رفتار غیر حرفه ای و اعلام موضع نسبت به کسانی که حوزه علم و پژوهش را به شائبه های غیر علمی می آلائند.

معاونت پژوهش و فن آوری

به نام خدا

تعهد اصالت رساله یا پایان نامه تحصیلی

اینجانب فخریه باقری نژاد دانش آموخته مقطع کارشناسی ارشد در رشته روانشناسی تربیتی که در تاریخ _____ از پایان نامه خود تحت عنوان " رابطه جهت گیری مذهبی و ویژگی های شخصیتی با شادکامی " با کسب نمره _____ دفاع نموده ام بدینوسیله متعهد می شوم:

- ۱) این پایان نامه حاصل تحقیق و پژوهش انجام شده توسط اینجانب بوده و در مواردی که از دستاوردهای علمی و پژوهشی دیگران (اعم از پایان نامه، کتاب، مقاله و ...) استفاده نموده ام، مطابق ضوابط و رویه موجود، نام منبع مورد استفاده و سایر مشخصات آنرا در فهرست مربوطه ذکر و درج کرده ام.
- ۲) این پایان نامه قبلاً برای هیچ مدرک تحصیلی (هم سطح، پایین تر یا بالاتر) در سایر دانشگاه ها و موسسات آموزش عالی ارائه نشده است.
- ۳) چنانچه بعد از فراغت از تحصیل، قصد استفاده و هرگونه بهره برداری اعم از چاپ کتاب، ثبت اختراع و ... از پایان نامه داشته باشم، از حوزه معاونت پژوهشی واحد مجوزهای مربوطه را اخذ نمایم.
- ۴) چنانچه در هر مقطع زمانی خلاف موارد فوق ثابت شود، عواقب ناشی از آن را می پذیرم و دانشگاه آزاد اسلامی واحد مرودشت مجاز است با اینجانب مطابق ضوابط و مقررات رفتار نموده و در صورت ابطال مدرک تحصیلی ام هیچگونه ادعایی نخواهم داشت.

نام و نام خانوادگی:

تاریخ و امضاء

دانشگاه آزاد اسلامی

واحد مرودشت

دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی

پایان نامه جهت دریافت درجه کارشناسی ارشد در

گرایش روانشناسی تربیتی

عنوان

رابطه جهت گیری مذهبی و ویژگی های شخصیتی با شادکامی

در دانش آموزان دختر پیش دانشگاهی شهرستان فراشبند

استاد راهنما

دکتر سلطانه علی کاظمی

استاد مشاور:

دکتر حجت اله جاویدی

نگارش:

فهیمة باقری نژاد

پاییز ۹۲

صورتجلسه دفاع از پایان نامه کارشناسی ارشد (M.A)

نام و نام خانوادگی دانشجو: **فهیمة باقری نژاد** در تاریخ **رشته: روانشناسی تربیتی**

از پایان نامه خود با عنوان: **رابطه جهت گیری مذهبی و ویژگی های شخصیتی با شادگامی در دانش آموزان دختر پیش دانشگاهی شهرستان فراشبند** با درجه **ونمره** دفاع نموده است.

نام و نام خانوادگی اعضای هیات داوری	سمت	امضاء اعضای هیات داوری
۱ -	استاد راهنما	
۲ -	استاد مشاور	
۳ -	استاد داور	
۴ -	استاد داور	

مدیر/معاونت پژوهشی

مراتب فوق مورد تایید است.

مهر و امضاء

تقدیم به :

همسر فداکارم که سختی های زمان تحصیل مرا به جان خرید.

دختر دلبندم « هستی » که وجودش گرمی بخش زندگیم است.

و همه کسانی که راه تعلیم و تربیت را بر من هموار نمودند.

سپاسگزاری

آغاز و پایان هر کوششی راسپاسی باید ،

اکنون که با یاری خداوند متعال این رساله رابه پایان رسانیده ام بیش از هر چیز لازم می دانم از استاد راهنمای گرانقدرم جناب آقای دکتر سلطانعلی کاظمی و استاد مشاور محترم جناب آقای دکتر حجت اله جاویدی که بدون راهنمایی های ایشان انجام این پژوهش، هرگز ممکن نمی شد، سپاسگزاری نمایم.

همچنین از همسر و دخترم هستی که در مدت تحصیل و تحقیق سختی ها و کاستی های بسیاری را تحمل نمودند...

همگی سزاوار سپاس و قدرشناسی من هستند .

فهرست مطالب

چکیده..... ۱

فصل اول : طرح تحقیق

مقدمه..... ۳

بیان مساله..... ۵

اهمیت و ضرورت تحقیق..... ۱۰

اهداف تحقیق..... ۱۲

فرضیه های تحقیق..... ۱۲

تعاریف نظری و عملیاتی متغیرها..... ۱۲

فصل دوم: ادبیات و پیشینه تحقیق

الف: مبانی نظری..... ۱۶

شادکامی..... ۱۶

روانشناسی مثبت نگر و شادکامی..... ۱۶

مفهوم شادکامی..... ۱۸

اجزای شادکامی..... ۱۹

دیدگاه های نظری در مورد شادکامی..... ۲۱

جهت گیری مذهبی..... ۳۰

نظریه های روانشناسی در خصوص مذهب..... ۳۲

جهت گیری مذهبی و اسلام..... ۴۲

۴۳شادکامی و مذهب
۴۶ویژگی های شخصیت
۴۸نظریه های شخصیت
۵۲تاریخچه مدل پنج عاملی
۵۶عوامل موثر بر شخصیت
۶۲ب: پیشینه تحقیق
۶۲جهت گیری مذهبی و شادکامی
۷۰ویژگی های شخصیت و شادکامی
۷۳جمع بندی فصل

فصل سوم: روش پژوهش

۷۷روش پژوهش
۷۷جامعه آماری حجم نمونه و روش نمونه گیری
۷۷ابزارهای پژوهش
۸۲روش اجرای پژوهش
۸۲روش تجزیه و تحلیل اطلاعات
۸۲ملاحظات اخلاقی پژوهش

فصل چهارم: یافته های پژوهش

۸۴الف) یافته های توصیفی
۸۵ب) یافته های استنباطی

فصل پنجم: بحث و نتیجه گیری

۸۹	خلاصه پژوهش
۹۰	بحث و بررسی
۹۳	محدودیت های پژوهش
۹۴	پیشنهاد های پژوهش
۹۶	منابع فارسی
۱۰۲	منابع لاتین

پیوست ها

۱۰۶	الف) پرسشنامه شادکامی
۱۰۸	ب) پرسشنامه جهت گیری مذهبی
۱۱۰	ج) پرسشنامه ویژگی های شخصیتی NEO
۱۱۴	چکیده انگلیسی

فهرست جداول

- جدول ۱-۲: تعاریف نظری موجود در خصوص شادکامی ۱۹
- جدول ۲-۲: برخی از تعاریف موجود در زمینه شخصیت..... ۴۷
- جدول ۲-۳: صفات شکل گیرنده محیطی از دیدگاه کتل ۵۱
- جدول (۳-۱): تعریف مولفه های شخصیت از دیدگاه کاستا و مک کرا..... ۷۹
- جدول ۴-۱: شاخص های آماری میانگین، انحراف معیار ابعاد ویژگی ای شخصیت، شادکامی و جهت گیری مذهبی ۸۴
- جدول ۲-۴: ماتریس همبستگی متغیرهای ویژگی های شخصیت، شادکامی و جهت گیری مذهبی ۸۵
- جدول ۳-۴: رابطه همبستگی ویژگی های شخصیت و شادکامی..... ۸۵
- جدول ۴-۴: جهت گیری مذهبی و شادکامی ۸۶
- جدول ۴-۵: رگرسیون چند گانه به شیوه همزمان برای آزمودن قدرت پیش بینی کنندگی جهت گیری مذهبی برای شادکامی ۸۶
- جدول ۴-۶: رگرسیون چند گانه به شیوه همزمان برای آزمودن قدرت پیش بینی کنندگی ویژگی های شخصیت برای شادکامی ۸۷

چکیده:

هدف این پژوهش بررسی رابطه ویژگی های شخصیت و جهت گیری مذهبی با شادکامی بود. روش پژوهش از نوع همبستگی بود. جامعه آماری ۱۲۰ نفر دانش آموزان پیش دانشگاهی مدارس دخترانه شهرستان فراهسبند بود که به طور سرشماری در این پژوهش شرکت کردند و پرسشنامه های شادکامی آکسفورد (۱۹۸۹)، جهت گیری مذهبی درونی و بیرونی آلپورت و راس (۱۹۶۷) و پرسشنامه ویژگی های شخصیت کاستا و مک کرا (۱۹۸۵) با پنج عامل برون گرایی، انعطاف پذیری، مسئولیت پذیری، گشودگی به تجربه و روان رنجورخویی را تکمیل کردند. سپس داده ها توسط برنامه SPSS تجزیه و تحلیل شد. نتایج آزمون همبستگی پیرسون نشان داد که بین بعد شخصیتی برون گرایی، انعطاف پذیری و مسئولیت پذیری با شادکامی رابطه مثبت معنادار و بین روان رنجورخویی و شادکامی رابطه منفی معنادار وجود دارد. نتایج تحلیل رگرسیون چندگانه نیز نشان داد از بین ویژگی های شخصیت تنها برون گرایی به صورت مثبت و روان رنجورخویی به صورت منفی قدرت پیش بینی کنندگی شادکامی را به طور معنا دار داشتند. همچنین نتایج نشان داد بین جهت گیری مذهبی درونی و شادکامی رابطه مثبت معنادار وجود دارد و جهت گیری مذهبی درونی قادر است به طور مثبت و معنادار شادکامی را پیش بینی نماید. در این پژوهش رابطه معناداری بین جهت گیری مذهبی بیرونی و شادکامی مشاهده نشد. از نتایج این پژوهش می توان برای پژوهش هایی بعدی در زمینه شکل گیری شخصیت، شادکامی و جهت گیری مذهبی در میان جوانان استفاده کرد.

کلید واژه: پنج عامل شخصیت - ویژگی های شخصیت - جهت گیری مذهبی درونی - جهت گیری مذهبی بیرونی - شادکامی

فصل اول

کلیات تحقیق

مقدمه

شادکامی آرمان همه بشریت از آغاز پیدایش تا به امروز بوده است از اندیشه های سقراط که شادی را آرمان نهایی مردمان می دانست تا آغاز اندیشه های روان شناسی مثبت گرا^۱ توسط راجرز^۲، مازلو^۳، سلیگمن^۴ و چستمالی^۵ (۲۰۰۰) که بیان می کنند « دانش تجربه مثبت درونی، ویژگی های مثبت فردی و پیمانهای عرفی مثبت، کیفیت زندگی را بهبود می بخشد و از آسیب های بر آمده از بی باری و بی معنایی زندگی جلوگیری می کند».

شادکامی با ایجاد هیجان های مثبت^۶ به کارایی بیشتر، اندیشه ورزی، افزایش یادگیری و تصمیم گیری، یکپارچگی، سلامت جسمی و روانی و طول عمر منجر شده و کاهش آسیب های روانی همچون افسردگی، خودکشی و پارانویا را به همراه دارد (سلیگمن و داینر^۷، ۲۰۰۲).

در مطالعاتی که در مورد شادکامی صورت گرفته به عوامل درونی و بیرونی ایجاد کننده آن پرداخته شده است که از آن جمله می توان به شخصیت، مهارت، افزایش سن اشاره کرد. به عنوان مثال افراد با شخصیت برون گرا مانند و شخصیت متعادل اجتماعی به عوامل مثبت نظیر یک چهره شاد و

^۱-positive psychology

^۲-Rogers

^۳-Maslow

^۴-Seligman

^۵-Csikszentmihalyi

^۶-positive emotions

^۷-Diener

خوشحال واکنش بیشتری نشان می دهند به طوری که برخی روانشناسان شادکامی را همان برون گرایی یا ثبات در نظریه آیزنک می دانند و شخصیت برون گرا قوی ترین زمینه ساز شادکامی در بخش اجتماعی شناخته شده است.

مذهب و معنویت نیز از جمله موضوعاتی است که در سال های اخیر در زمینه شادکامی مورد بررسی قرار گرفته است و تاثیر آن بر میزان شادی و شادکامی مورد تایید قرار گرفته است. (دایرندوک و موهان^۱، ۲۰۰۶).

احساسات مذهبی در افراد نیرویی روز افزون در کار و زندگی افراد ایجاد می کند و مانع یاس و ناامیدی در آنها می شود به طوری که شوق و شور در زندگی اینگونه افراد پایدار است و باعث شادکامی می گردد (حیدری رفعت و عنایتی نوین فر، ۱۳۸۹).

لیوبومیورسکی^۲ و همکاران (۲۰۰۵) معتقدند افراد شاد از نظر ساختار فکری و قضاوت و انگیزش با افراد ناشاد تفاوت داشته و از میزان بازدهی بیشتری در ویژگی های فردی، خانوادگی، شغلی، تحصیلی و اجتماعی برخوردار می باشند بنابراین اهمیت مقوله شادکامی و بررسی آن در بین افراد یک جامعه روشن می باشد و این پژوهش به دنبال بررسی رابطه شادکامی و جهت گیری مذهبی و ویژگی های شخصیتی در جوانان می باشد.

^۱ - Dierendonck & Mohan

^۲ -Lyobomyrsky

بیان مسأله

یکی از ملزومات زندگی انسانها برخورداری از سلامت روان است. از جمله مقوله های مرتبط با سلامت روان، شادکامی و نشاط است به طوری که پترسون^۱ (۲۰۰۰) و مایرز^۲ (۲۰۱۳) عنوان کرده اند که شادی در افزایش سلامت روانی و جسمانی موثر بوده و احساس امنیت، رضایت از زندگی و روحیه مشارکت را بالا می برد به طوری که افراد شاد جهان را امن تر احساس می کنند در نتیجه احساس اعتماد به نفس بیشتری دارند. آنها بیشتر تصمیم گیری می کنند و همکاری بیشتری در کارهای گروهی دارند و انعطاف پذیرترند و زندگی سالم و پرانرژی تری دارند.

آرگیل و کروس لند^۳ (۱۹۸۷) از جمله محققان در زمینه شادکامی می باشند. آنها معتقدند که نشاط دارای سه شاخص عاطفه مثبت یا خوشی، احساس رضایت از زندگی و فقدان احساس منفی از نظر اضطراب و افسردگی می باشد. آرگیل عنوان می کند که فرد با نشاط نگرش مطلوبی به زندگی داشته و از خود رضایت دارد، دارای روابط اجتماعی متعادل است، از کینه و نفرت دوری جسته و فرآیند زندگی خود را مثبت ارزیابی می کند.

به ویژه در دوران نوجوانی شادکامی و نشاط سبب ثبات شخصیتی در مقابل روان رنجوری (میرشاه جعفری، عابدی و دریکوندی، ۱۳۸۱) کاهش میزان استرس در مدرسه (ناتویگ، آلبرکسن و کوانستروم^۴، ۲۰۰۳) روابط اجتماعی و خانوادگی بهتر (آرگیل، ۱۹۸۷) و پایداری هیجانات (هیلز و آرگیل^۵، ۲۰۰۱) می گردد.

^۱ -Peterson

^۲ -Myers

^۳ -Argyle M, Crossland

^۴ -Natvig, Albrektsen & Qvarnstrøm

^۵ -Hills

عوامل ایجاد کننده شادی شامل ثروت، آزادی فردی، دسترسی به معلومات، سلامت، ویژگیهای شخصیتی، هدفمند بودن زندگی و موقعیت اجتماعی می باشد به عنوان مثال افرادی که پیوندهای شخصی، خانوادگی و اجتماعی بیشتری دارند با نشاط تر از افرادی هستند که خودشان را در این دنیا تنها می بینند.

امروزه توجه روان شناسان به ارتباط شادکامی با شخصیت به طور گسترده ای افزایش یافته است. محققان در پی پاسخ به پرسش های اساسی در خصوص شادکامی هستند اینکه آیا شادکامی حالتی است که، به رویدادها و موقعیت های زندگی مربوط می شود یا به شخصیت فرد ارتباط دارد؟ و یا این که نتیجه ی تعادل میان این دو است؟ بررسی های آرگیل و لو^۱ (۱۹۹۰) و برنر^۲ و همکاران (۱۹۹۵) نشان داده که شادکامی یک ویژگی شخصیتی است و حتی برخی از پژوهش ها حاکی از آن است که شادکامی همان برون گرایی با ثبات در نظریه ی ایزنگ^۳ است و برون گرایی قوی ترین پیش بینی کننده ی شادکامی به ویژه در بعد اجتماعی آن است (حسین خانزاد و صفی خانی، ۱۳۸۴).

برنر (۱۹۹۵) در مطالعه ی میان فرهنگی خود، به این نتیجه رسید که، در ملت ها و فرهنگ های گوناگون، در محیطها و موقعیت های اجتماعی مختلف مردم در زمینه ی شادکامی باهم متفاوتند و این تفاوت ها پایدار است. این پایداری تفاوت ها میان افراد، شادکامی را به ویژگی شخصیتی افراد پیوند می دهد و معتقدند که شادکامی متأثر از رخداد های ساده زندگی نیست (حسین خانزاده و صفی خانی، ۱۳۸۴).

بنابراین شادکامی متغیری شخصیتی است که بر اساس نظریه ی ایزنگ دارای پایه ی زیست شناختی می باشد و در بحث عامل های تعیین کننده ی داخلی و خارجی موثر بر شادکامی، اکثر محققان بدین نتیجه رسیدند که تاثیر عوامل خارجی موثر بر شادکامی چندان برجسته نیستند و تاثیر بادوامی بر روی شادکامی ندارند و شادی های درازمدت مدیون عوامل داخلی و ثابت می باشند و لوکاس و دینر (۲۰۰۳) در مدل خود برای

^۱ - Lu

^۲ - Brebner

^۳ - Eysenck

شادکامی نشان داده اند که ابعاد شخصیت مانند برون‌گرایی^۱، روان رنجور خوئی با شادکامی مرتبط می‌باشد به طوری که برون‌گرایی با افزایش شادکامی و روان رنجور خوئی با کاهش شادکامی همبستگی دارد.

در نتیجه بهزیستی روان‌شناختی، سلامت روان و رضایت از زندگی همگی به نوعی مترادف شادکامی می‌باشند و ارتباط هر یک از این‌ها با ویژگی‌های شخصیت در تحقیق‌های گوناگون مورد بررسی قرار گرفته است و نتایج اکثر تحقیق‌ها نشان دهنده همبستگی بالا بین عامل‌های گوناگون شخصیت و شادکامی، بهزیستی و سطح رضایت از زندگی می‌باشد. (حسین خانزاده و صفی‌خانی، ۱۳۸۴).

یکی دیگر از عواملی که در شکل‌گیری شادکامی دخالت دارد، جهت‌گیری مذهبی می‌باشد. هرچند در فرهنگ‌های غربی نگاه بدبینانه به مذهب وجود دارد، اما از همان ابتدای شکل‌گیری روانشناسی کاربردی، تحقیقات در زمینه رابطه مذهب و سلامت روانی، اغلب بیانگر رابطه‌ای مثبت بین این دو متغیر بوده است. از دهه ۵۰ میلادی تحقیقات بیانگر تاثیر مداخلات مذهبی بر بهبود مشکلات روانشناختی بودند از جمله می‌توان به تاثیر نماز و "دعا درمانگری" بر کنترل اختلالات روانشناختی اشاره کرد.

تحقیقات بعدی نیز حاکی از افزایش این تاثیر بود. به طوری که از دهه ۹۰ به دنبال ناکامی نسبی متخصصین حرفه‌های بهداشت روانی از فنون و شیوه‌های مداخله‌ای مرسوم و به دنبال تحقیقات متعدد و نتایج آنها که بیانگر تاثیر مثبت مذهب بر سلامت روان بود، روی آوری به مذهب روز افزون گردید. در مطالعه‌ای بین فرهنگی در ۱۹ کشور غربی که بر روی ۲۸۰۸۵ نفر آزمودنی انجام شده بود دریافتند که هر چه انسانها پایبندی بیشتری به مذهب دارند درجه گرایش آنها به خودکشی کمتر است (جان بزرگی، ۱۳۸۵).

با توجه به این که فرد با ایمان دارای ارتباطات و اعتقادات معنوی است، کمتر احساس رها شدگی، پوچی و تنهایی می‌کند. مایرز^۱ (۲۰۰۰) معتقد است ایمان مذهبی تأثیر زیادی بر میزان شادمانی

^۱ -extraversion

دارد. ایمان مورد نظر مایرز ایمانی است که حمایت اجتماعی، هدفمندی، احساس پذیرفته شدن و امیدواری را برای فرد به ارمغان می‌آورد.

از نظر گریلی^۲ (۱۹۷۵) فعالیت‌های مذهبی دارای کارکردهایی هستند که در نهایت موجب افزایش شادمانی فردی می‌گردد. زیرا تجربه دینداری موجب کاهش احساس برتری و نژاد پرستی، افزایش نگرانی‌های اجتماعی و افزایش خود اطمینانی می‌گردد (کیوستو و سواتوز^۳، ۱۹۹۸).

هیلزو آرگیل (۱۹۹۸) نیز در بیان این کارکردها به مواردی از جمله احساس اتصال با معبودی بسیار قدرتمند و مقدس، عشق، برابری و احساس در جمع بودن اشاره می‌کنند. همچنین در مذاهب مختلف، تصوراتی ذهنی^۴ مثل آب، گرما، نور و آتش دیده می‌شود که از نظر هیلزو و آرگیل توجه پیروان این مذاهب به این انگاره‌ها و عناصر زیاد شده، می‌تواند موجب افزایش شادمانی در آنان گردد. در زمینه تأثیر ایمان و فعالیت‌های مذهبی بر میزان شادمانی افراد، تحقیقات متعددی شده است.

های^۵ (۱۹۸۲) در تحقیق خود گزارش کرده است که ۶۱ درصد کسانی که در مراسم مذهبی شرکت می‌کنند، احساس آرامش و شادمانی می‌کنند. در پژوهش دیگری که توسط هالمان، هونکو و دمور^۶ (۱۹۸۷) انجام شد، این نتیجه به دست آمد که فعالیت‌های مذهبی از جمله حضور در کلیسا بر شادمانی افراد می‌افزاید. کالدور^۷ (۱۹۹۴) معتقد است که افراد مذهبی نزدیکترین دوستان خود را از میان افراد مذهبی انتخاب می‌کنند و علاوه بر داشتن احساس نزدیکی به

^۱ -Myers

^۲ -Greely

^۳ - Kivisto & Swatos,

^۴ - images

^۵ -Hay

^۶ -Halman, Heunk & DeMoor

^۷ -Kaldor

خداوند، نسبت به مردم دید مثبتی دارند که همه این عوامل بر شادمانی آنها می‌افزاید. (میرشاه جعفری و همکاران، ۱۳۸۱).

بنابراین بر خلاف تصور بسیاری از افراد شادکامی و نشاط که آن را به معنای رقص و پایکوبی می‌دانند، شادکامی حقیقی در روح و روان است و این شادی می‌تواند از طریق اعتقادات و جهت‌گیری‌های مذهبی حاصل می‌گردد. بویژه در دین مبین اسلام که نشاط و سرور را بخشی از سرشت انسان می‌داند و قوانین روح بخش آن به پیروان خود نشاط و شادمانی می‌بخشد. اسلام با توجه به نیازهای اساسی انسان، شادی، نشاط را تحسین و تأیید کرده است به طوری که قرآن که یکی از بهترین و مستحکمترین منابع اسلام به شمار می‌رود، زندگی با نشاط و شادی را نعمت و رحمت خدا تلقی فرموده، زندگی همیشه توأم با گریه و زاری و ناله را خلاف رحمت و نعمت خداوند می‌داند (رضاعلی، سلطانی بابوکانی و سخنوری، ۱۳۹۰).

در بسیاری از ادیان دوره نوجوانی با دوره آغاز عمل به آداب و شعائر دینی همزمان شده است و عبادل مستمر در خانه، مسجد، کیسا و اماکن مذهبی به نوجوانان تکلیف شده و در همه این ادیان راه رسیدن به خوشبختی و شادکامی واقعی را در پرتو توجه به اهداف و ارزش‌های دینی و معنوی میدانند. بویژه دین اسلام که به عنوان کامل‌ترین مکتب‌ارایه دهنده سبک زندگی است و روی آوردن افراد به اعتقادات دینی برای مقابله با بحران‌های زندگی و ارتقای کیفیت زندگی و شادکامی همواره دیده شده است (نجفی، ۱۳۸۹).

جامعه‌ی پژوهش حاضر، دانش‌آموزان شهرستان فراه‌سبندی باشد. این افراد جوانانی هستند که به اشکال مختلف شاد می‌شوند و در عین حال با توجه به مسلمان بودن دارای جهت‌گیری مذهبی خاص خود را دارند. به علاوه ویژگی‌های شخصیتی می‌تواند در رفتار و جهت‌گیری‌های کمی و کیفی زندگی آنان دخالت دارد و سرشت معنوی به عنوان متعالی‌ترین عنصر شخصیت باید مورد توجه خاص قرار بگیرد.